A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)
2005. november 15. *

A C-392/02. sz. ügyben,

az EK 226. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz 2002 november 7-én

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: H.-P. Hartvig és G. Wilms, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Dán Királyság** (képviseli: J. Molde, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen,

* Az eljárás nyelve: dán.

támogatják:

a **Belga Királyság** (képviseli: A. Snoecx, meghatalmazotti minőségben),

a **Németországi Szövetségi Köztársaság** (képviseli: W.-D. Plessing, meghatalmazotti minőségben, segítői: D. Sellner és U. Karpenstein Rechtsanwälte),

az **Olasz Köztársaság** (képviseli: I. M. Braguglia, meghatalmazotti minőségben, segítője: G. de Bellis avvocato dello Stato, kézbesítési cím: Luxembourg),

a **Holland Királyság** (képviselik: H. G. Sevenster és J. van Bakel, meghatalmazotti minőségben),

a **Portugál Köztársaság** (képviselik: L. Fernandes, Â. Seiça Neves és J. A. dos Anjos, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg),

a **Svéd Királyság** (képviselik: A. Kruse, K. Wistrand és A. Falk, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg),

beavatkozók,

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas és J. Makarczyk tanácselnökök, C. Gulmann, A. La Pergola, J.-P. Puissochet, S. von Bahr (előadó), J. Makarczyk, P. Küris, U. Lõhmus, E. Levits és A. Ó Caoimh bírák,

főtanácsnok: L. A. Geelhoed,
hivatalvezető: H. von Holstein hivatalvezető-helyettes,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. január 11-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2005. március 10-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Keresetében az Európai Közösségek Bizottsága annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy a Dán Királyság – mivel a dán hatóságok nem bocsátották a Bizottság rendelkezésére a Közösségek 140 409,60 DKK összegű saját forrását és annak 1999. december 20-tól számított késedelmi kamatait – nem teljesítette a közösségi jogból eredő kötelezettségeit, és megsértette az EK 10. cikket, valamint a

Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 1994. október 31-i 94/728/EK Euratom tanácsi határozat (HL L 293., 9. o.) 2. és 8. cikkét.

Jogi háttér

2 A Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 1988. június 24-i 88/376/EGK, Euratom tanácsi határozat (HL L 185., 24. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 1. kötet, 176. o.) helyébe lépő 94/728 határozat 2. cikkének (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a közösségi költségvetés részét képező saját források:

— az ún. „hagyományos" források (a 2. cikk (1) bekezdésének a) és b) pontja), amelyek eredete:

— a Közösségek intézményei által a harmadik országok tekintetében a közös mezőgazdasági politika keretében megállapított vagy megállapítandó lefölözések, támogatások, kiegészítő vagy kompenzációs összegek, kiegészítő összegek vagy tényezők és egyéb vámok;

— a közös vámtarifa szerinti vámok és egyéb vámok, amelyeket a harmadik országok tekintetében a közösségek intézményei már megállapítottak, vagy meg fognak állapítani;

— az ún. „HÉA"-forrás (a 2. cikk (1) bekezdésének c) pontja), amely az összes tagállamra érvényes egységes mértéknek a harmonizált hozzáadottérték-adó alapjára történő alkalmazásából származik;

— az ún. „GNP"- vagy „kiegészítő"-forrás (a 2. cikk (1) bekezdésének d) pontja), amely a költségvetési eljárás keretében az összes egyéb bevételre tekintettel meghatározott kulcsnak valamennyi tagállam GNP-jére (bruttó nemzeti összetermék) történő alkalmazásából származik.

3 A 2. cikk (3) bekezdése szerint „[a] tagállamok beszedési költségek címén megtartják az (1) bekezdés a) és b) pontja értelmében fizetendő összegek 10%-át". Az Európai Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 2000. szeptember 29-i 2000/597/EK, Euratom tanácsi határozat (HL L 253., 42. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 200. o.) 2. cikkének (3) bekezdése értelmében a 2000. december 31. után megállapított összegek után e százalékértéket 25%-ban rögzítették.

4 A 94/728 határozat 8. cikke ekként rendelkezik [nem hivatalos fordítás]:

„(1) A Közösségeknek a 2. cikk (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett saját forrásait a tagállamok szedik be a nemzeti törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések alapján, amelyeket adott esetben a közösségi szabályokban megfogalmazott követelményekhez igazítanak. A Bizottság rendszeres időközökben megvizsgálja a tagállamok által közölt hazai rendelkezéseket, eljuttatja a tagállamokhoz azon módosításokat, amelyeket a közösségi szabályoknak való megfeleléshez szükségesnek ítélt, és jelentést nyújt be a költségvetési hatóságnak. A tagállamok a Bizottság rendelkezésére bocsátják a 2. cikk (1) bekezdésének a)–d) pontjában biztosított forrásokat.

(2) [...] a Bizottság javaslatára, az Európai Parlamenttel történt konzultációt követően a Tanács egyhangúlag fogadja el azon rendelkezéseket, amelyek szükségesek e határozat alkalmazásához, illetve a 2. és 5. cikk szerinti bevételek beszedésének ellenőrzéséhez, valamint e bevételeknek a Bizottság rendelkezésére bocsátásához és befizetéséhez."

5 A jelen ügy tényállásának megvalósulása idején a 94/728 határozat 8. cikkének (2) bekezdésében hivatkozott rendelkezéseket az 1996. július 14-én hatályba lépett 1996. július 8-i 1355/96/Euratom, EK tanácsi rendelettel (HL L 175., 3. o.) módosított, a 88/376 határozat végrehajtásáról szóló, 1989. május 29-i 1552/89/EGK, Euratom tanácsi rendelet (HL L 155., 1. o., a továbbiakban: az 1552/89 rendelet) tartalmazza.

6 Az 1552/89 rendelet második preambulumbekezdése kimondja, hogy „[a] Közösségnek a lehető legjobb feltételek mellett kell rendelkeznie a 88/376/EGK, Euratom határozat 2. cikkében említett saját forrásokkal, és ennek megfelelően olyan intézkedéseket kell tennie az államok felé, amelyek biztosítják a Bizottság számára a Közösségnek elkülönített saját forrásokat" [nem hivatalos fordítás].

7 E rendelet 2. cikkének (1) és (1a) bekezdése szerint:

„(1) E rendelet alkalmazása érdekében a Közösség a 88/376/EGK, Euratom határozat 2. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett saját forrásokra való jogosultságát meg kell állapítani, amint a vám könyvelésbe vételét és az adóssal történő közlését illetően teljesülnek a vámjogszabályok által előírt feltételek.

(1a) Az (1) bekezdésben említett jogosultság időpontja a vámjogszabályok által előírt könyvelésbe vétel időpontja.

[...]" [nem hivatalos fordítás]

8 A rendelet 9. cikke (1) bekezdésének első albekezdése rögzíti, hogy „[a] 10. cikkben szabályozott eljárásnak megfelelően a saját forrásokat minden tagállam a Bizottság nevében az államkincstárnál vagy az általuk kijelölt testületnél megnyitott számlán írja jóvá" [nem hivatalos fordítás].

9 Az 1552/89 rendelet 11. cikke értelmében:

„A 9. cikk (1) bekezdésben említett számlára történő elszámolás késedelme esetén az érintett tagállamnak kamatot kell fizetnie, amelynek mértéke a tagállam pénzpiacán az esedékességi időpontban a rövid távú közfinanszírozási műveletekre alkalmazandó olyan kamatláb, amelyet két századponttal megemelnek. E százalékot 0,25 századponttal emelik a késedelem minden egyes hónapjára nézve. A megemelt százalékot a késedelem teljes időtartamára alkalmazzák" [nem hivatalos fordítás].

10 E rendelet 17. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint:

„(1) A tagállamok megteszik az összes szükséges intézkedést annak biztosítására, hogy a 2. cikk alapján megállapított vámoknak megfelelő összeget az e rendeletben meghatározottak szerint a Bizottság rendelkezésére bocsássák.

(2) A tagállamok kizárólag akkor mentesülnek az alól a kötelezettség alól, hogy a Bizottság rendelkezésére bocsássák a megállapított vámoknak megfelelő összeget, ha ezen összegeket *vis maior* miatt nem szedték be. A tagállamok emellett meg-

határozott esetekben figyelmen kívül hagyhatják azon kötelezettséget, hogy ezen összegeket a Bizottság rendelkezésére bocsássák, ha a konkrét eset valamennyi vonatkozó körülményének mélyreható értékelése után úgy tűnik, hogy a behajtás hosszú távon nekik fel nem róható okból véglegesen ellehetetlenült [...]" [nem hivatalos fordítás].

11 A Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet (HL L 302., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 4. kötet, 307. o., a továbbiakban: Vámkódex) 201. cikkének (1) és (2) bekezdése ekként rendelkezik a vámtartozás keletkezéséről:

„(1) A behozatalkor vámtartozás keletkezik:

a) behozatalivám-köteles áru szabad forgalomba bocsátásakor; vagy

b) ilyen árunak a behozatali vámok alóli részleges mentesség melletti ideiglenes behozatali eljárás alá helyezésekor.

(2) A vámtartozás a szóban forgó vámáru-nyilatkozat elfogadásának időpontjában keletkezik."

12 A Vámkódex 204. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint:

„(1) A behozatalkor vámtartozás keletkezik:

a) behozatalivám-köteles áru vonatkozásában, annak átmeneti megőrzéséből vagy az adott vámeljárás alkalmazásából származó kötelezettségek valamelyikének nem teljesítése miatt, vagy

b) az árunak az ez alá az eljárás alá vonására vagy az áru meghatározott célra történő felhasználása alapján csökkentett vagy nulla behozatali vámtétel megadására vonatkozó feltétel nem teljesítése alapján.

a 203. cikkben említett eseteken kívül, kivéve, ha megállapítják, hogy e mulasztások nincsenek jelentős hatással a szóban forgó átmeneti megőrzés vagy vámeljárás helyes lefolytatására.

(2) A vámtartozás akkor keletkezik, amikor azt a kötelezettséget, amelynek nem teljesítése a vámtartozást keletkezteti, már nem teljesítik, vagy amikor az árut a vonatkozó vámeljárás alá vonják, amennyiben utólag megállapítják, hogy az árunak az említett eljárás alá vonására vagy az áru meghatározott célra történő felhasználása alapján csökkentett vagy nulla behozatali vámtétel megadására vonatkozó feltétel ténylegesen nem került teljesítésre."

13 A könyvelésbe vételt és a vámösszegnek az adóssal történő közlését illetően a Vámkódex 217. cikke ekként rendelkezik:

„(1) A vámhatóságnak, amint rendelkezésére állnak a szükséges adatok, ki kell számítania minden egyes, vámtartozásból származó behozatali vagy kiviteli vám összegét (a továbbiakban »vámösszeg«), és be kell jegyeznie a könyvelési nyilvántartásba vagy más ezzel egyenértékű adathordozóba (könyvelésbe vétel).

[...]

A vámhatóság eltekinthet azoktól a vámtartozásoktól, amelyeket a 221. cikk (3) bekezdése értelmében a határidő lejárta után már nem lehetett az adóssal közölni.

(2) A tagállamok határozzák meg a vámösszegek könyvelésbe vételére szolgáló gyakorlati eljárásokat. Ezek az eljárások eltérhetnek annak megfelelően, hogy a vámtartozás keletkezésének körülményeire tekintettel a vámhatóság bizonyos lehet-e afelől, hogy az említett összegeket megfizetik."

14 A Vámkódex 218. cikke értemében:

„(1) Ha vámtartozás keletkezik a behozatali vámok alóli részleges mentesség melletti ideiglenes behozataltól eltérő vámeljárás során az árunyilatkozat elfogadása vagy az ezzel azonos joghatású bármely más intézkedés eredményeként, az ilyen vámtartozás

összegét kiszámítása után azonnal, de legkésőbb az áru kiadását követő második napon könyvelésbe kell venni.

[...]

(3) Ha az (1) bekezdésben említettektől eltérő körülmények mellett keletkezik vámtartozás, az adott vámösszeget attól a naptól számított két napon belül kell könyvelésbe venni, amikor a vámhatóság:

a) a szóban forgó vámösszeget ki tudja számítani, és

b) meg tudja állapítani az adós személyét."

15 A Vámkódex 220. cikkének rendelkezése szerint:

„(1) Ha a vámtartozásból származó vámösszeget nem vették könyvelésbe a 218. és 219. cikknek megfelelően, vagy a jogszabály szerint fizetendő összegnél alacsonyabbat vettek könyvelésbe, a beszedendő vámösszeget vagy annak még fennmaradó részét attól a naptól számított két napon belül kell könyvelésbe venni, amikor a

vámhatóság tudomást szerez a helyzetről, ki tudja számítani a jogszabály szerint fizetendő összeget, és meg tudja állapítani az adós személyét (utólagos könyvelésbe vétel). Ez a határidő a 219. cikknek megfelelően meghosszabbítható.

(2) [...] nem történik utólagos könyvelésbe vétel, ha:

[...]

b) a jogszabály szerint járó vámösszeget a vámhatóság hibájából nem vették könyvelésbe, amit a jóhiszeműen eljáró, a vámáru-nyilatkozatra vonatkozó hatályos jogszabályokban megállapított rendelkezéseket teljesítő, megfizetésért felelős személy nem észlelhetett

[...]"

16 A Vámkódex 221. cikke szerint:

„(1) A könyvelésbe vételt követően a vámösszeget a megfelelő eljárások szerint közölni kell az adóssal.

[...]

(3) A vámtartozás keletkezésétől számított 3 év lejárta után az adóssal már nem lehet közölni a tartozás összegét. Ha azonban a vámhatóság büntetőeljárás alapjául szolgáló cselekmény következtében nem tudta megállapítani a jogszabály alapján fizetendő vámtartozás pontos összegét, a 3 éves határidő lejárta után is lehet azt közölni, ha a hatályos rendelkezések azt lehetővé teszik."

17 A 2913/92/EGK rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1993. július 2-i 2454/93/EGK bizottsági rendelet (HL L 253., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 6. kötet, 3. o.) 869. cikke ekként rendelkezik:

„A vámhatóságok maguk is határozhatnak úgy, hogy nem könyvelnek le beszedetlen vámokat:

[...]

b) ha a vámhatóság úgy ítéli meg, hogy a Vámkódex 220. cikke (2) bekezdésének b) pontjában megállapított feltételek teljesülnek, feltéve hogy az érintett személytől egy vagy több behozatali vagy kiviteli tevékenység, de egyetlen hiba vonatkozásában be nem szedett összeg 2000 [eurónál] kevesebb;

[...]"

18 A 2454/93 rendeletet módosító, 1998. július 29-i 1677/98/EK tanácsi rendelet (HL L 212., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 9. kötet, 30. o.) 1. cikkéknek 5. pontja alapján a fenti 869. cikk b) pontjában szereplő „2000 [eurónál]" kifejezés helyébe az „50 000 [eurónál]" kifejezés lépett.

19 A 2454/93 rendelet 871. cikkének első bekezdése ekként rendelkezik:

„A 869. cikkben említett esetek kivételével a vámhatóság – akár úgy ítéli meg, hogy a Vámkódex 220. cikke (2) bekezdésének b) pontjában megállapított feltételek teljesülnek, akár ha kételyei merülnek fel az adott rendelkezésben foglalt kritériumoknak az adott esetre való megfelelő alkalmazhatósága tekintetében – köteles az ügyet a Bizottság elé utalni, abból a célból hogy az a 872–876. cikkben megállapított eljárással összhangban határozatot hozzon. [...]"

20 E rendelet 873. cikkének első bekezdése szerint:

„Az adott ügyet vizsgáló bizottság keretében egy valamennyi tagállam képviselőiből álló szakértői csoporttal történő konzultáció után a Bizottság határoz arról, hogy a vizsgált körülmények alapján a kérdéses vámokat le kell-e könyvelni."

A jogvita alapját képező tényállás

21 Egy dán társaság (a továbbiakban: az importáló társaság) héjastul ehető mélyhűtött zöldborsót importált Kínából Dániába. 1995 végéig az árukat vámkezelés előtt egy dán nagykereskedő részére értékesítették, aki gondoskodott a vámáru-nyilatkozat

benyújtásáról. E nagykereskedő rendelkezett a végső felhasználási engedéllyel, amely alapján a termék egyedi rendeltetése folytán 0%-os behozatali vámtételt alkalmazhatott.

22 Az importáló társaság 1996. január 1-jétől maga intézte a vámkezeléssel járó formaságokat. A ballerupi (Dánia) vámhatóság anélkül fogadta el a társaság vámáru-nyilatkozatát, hogy megvizsgálta volna, hogy az rendelkezik-e a szóban forgó árukra vonatkozó végső felhasználási engedéllyel, és továbbra is a 0%-os behozatali vámtételt alkalmazta.

23 A vejlei (Dánia) vámhatóság 1997. május 12-én megállapította, hogy az importáló társaság nem rendelkezik a szóban forgó engedéllyel, és 16,8%-os vámtételt alkalmazva módosította a két vámáru-nyilatkozatot. Az importáló társaság így még ugyanazon a napon a ballerupi vámhatósághoz fordult, amely kijavította a vámáru-nyilatkozatok módosítását, és újból a 0%-os vámtételt alkalmazta anélkül, hogy megkövetelte volna az árukra vonatkozó végső felhasználási engedély bemutatását.

24 Az 1996. február 9-e és 1997. október 24-e között benyújtott huszonöt vámáru-nyilatkozat utólagos ellenőrzése során az illetékes vámhatóság megállapította, hogy az importáló társaság nem rendelkezett a végső felhasználás szabályainak alkalmazásához szükséges engedéllyel. A vámhatóság felszólította a társaságot, hogy ki nem vetett behozatali vám címén fizessen meg 509 707,30 DKK-t (azaz kb. 69 000 eurót).

25 Miután megállapította, hogy a módosítás 1997. május 12-én végzett kijavítása érinthette a társaságnak a lefolytatott vámeljárás jogszerűsége iránti jogos bizalmát, a dán vámhatóságok azt kérdezték a Bizottságtól, hogy a Vámkódex 220. cikke (2) bekezdése b) pontjának megfelelően indokolt-e a társaságtól az ezen időpontot

követően benyújtott vámáru-nyilatkozatokkal kapcsolatosan követelt 140 409,60 DKK (azaz közel 19 000 euró) összegű behozatali vám utólagos könyvelésbe vételének mellőzése.

26 A Bizottság határozatában úgy ítélte meg, hogy a vejlei vámhatóság módosításainak a ballerupi adóhatóság általi 1997. május 12-i kijavítását az illetékes dán adóhatóság által elkövetett olyan hibának kell tekinteni, amelyet az érdekelt nem észlelhetett.

27 A Bizottság 1999. október 21-i levelében felhívta a dán vámhatóságokat, hogy a levél kézbesítését követő második hónap 19-e utáni első munkanapot megelőzően bocsássanak a rendelkezésére 140 409,60 DKK összegű saját forrást, aminek hiányában a hatályos közösségi jogszabályban meghatározott késedelmi kamat lesz alkalmazandó. A dán kormány 1999. december 15-i levelében megtagadta ezen összegnek a Bizottság részére történő rendelkezésre bocsátását.

28 A Bizottság így megindította az EK 226. cikkben említett tagállami kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást. Miután a Bizottság felszólította a Dán Királyságot, hogy tegye meg észrevételeit, 2001. április 6-án indokolással ellátott véleményt adott ki, amelyben felhívta a tagállamot, hogy a kézbesítéstől számított két hónapos határidőn belül tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy eleget tegyen a véleményben foglaltaknak.

29 Mivel az indokolással ellátott véleményre adott választ nem tartotta kielégítőnek, a Bizottság a jelen kereset benyújtása mellett döntött.

Az elfogadhatóságról

30 Miután rámutatott arra, hogy az eljárási szabályzat 92. cikke 2. §-ának megfelelően a Bíróság feladata a kereset elfogadhatóságának hivatalból történő vizsgálata, a német kormány előadja, hogy a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a jelen ügy tárgyalására.

31 A jelen kereset a Vámkódex megsértésére alapított kártérítési kereset. Mivel az EK-Szerződés rendszerében ilyen kereset nem létezik, az EK 240. cikknek megfelelően a dán bíróságok rendelkeznek hatáskörrel az ügy tárgyalására.

32 E tekintetben fel kell hívni a figyelmet arra, hogy keresetében a Bizottság azt kifogásolja, hogy az 1552/89 rendelet és a 94/728 határozat rendelkezései megsértésével a Dán Királyság nem bocsátott a Bizottság rendelkezésére bizonyos összegű saját forrást, illetve ennek megfelelő késedelmi kamatot.

33 A Bizottság a jelen keresetben így azt kéri, hogy a Bíróság állapítsa meg, hogy a Dán Királyság nem teljesítette a közösségi jogból eredő kötelezettségét, és a Bíróság kötelezze e tagállamot kártérítés megfizetésére.

34 Ebből következően a kereset elfogadható.

Az ügy érdeméről

A felek érvei

35 A Bizottság állítása szerint a 94/728 határozat 2. cikke szerinti az ún. hagyományos saját források a vámtartozás keletkezésével jönnek létre, és ezért e határozat 8. cikkének (1) bekezdése alapján a Bizottság rendelkezésére kellett volna bocsátani a szóban forgó 140 409,60 DKK összeget. A végső felhasználásra vonatkozó szabályok alkalmazásához szükséges engedély hiányában így az 1552/89 rendelet 2. cikke alapján a dán hatóságoknak meg kellett volna állapítaniuk a Közösségek saját forrásához fűződő jogát, valamint helyesen kellett volna alkalmazniuk a vámjogi rendelkezéseket oly módon, hogy beszedik a vámot.

36 A Bizottság rámutat arra, hogy az a tény, hogy valamely társaság a Vámkódex 220. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján mentesül a vám megfizetése alól, semmiben nem érinti azt, hogy a tagállam köteles-e átutalni az ennek megfelelő összeget a Bizottság részére. A Vámkódex ugyanis csak a gazdasági szereplők és a hagyományos saját forrásoknak a Közösség javára történő beszedésért felelős nemzeti hatóságok közötti kapcsolatról rendelkezik. A Közösség és a tagállamok közötti kapcsolatot a Közösség finanszírozási rendszeréről szóló rendelkezések, nevezetesen a 94/728 határozat, az 1552/89 rendelet végrehajtási rendelkezései és az EK 10. cikkből eredő általános kötelezettségek szabályozzák.

37 Bár e két szabályrendszer között ugyan létrejött egy pusztán technikai jellegű kapcsolat, hiszen az 1552/89 rendelet hivatkozik azon eljárásokra, amelyeket a Vámkódexnek megfelelően le kell folytatni a vámtartozás keletkezése és beszedése során, e hivatkozások nem érintik a nemzeti hatóságoknak Közösség felé a saját források beszedése körében az általuk elkövetett hibákért viselt anyagi felelősségét.

Ha valamely tagállam nem szedi be ezeket a forrásokat, bizonyos feltételek mellett kizárólag az 1552/89 rendelet 17. cikke alapján mentesülhet a forrásoknak a Bizottság részére történő rendelkezésre bocsátása alól.

38 Az 1552/89 rendelet 2. cikkében a Vámkódexre, közelebbről a vámtartozás „könyvelésbe vételére" történő hivatkozás szükségszerűen olyan hivatkozásként értendő, amely a Vámkódexben a könyvelésbe vétel megvalósulásához előírt objektív feltételekre vonatkozik, és nem arra a körülményre, hogy az adott ügyben a nemzeti hatóságok ténylegesen eljártak-e a könyvelésbe vétel érdekében, vagy sem.

39 A dán kormány elismeri, hogy a jóhiszemű együttműködés EK 10. cikkben rögzített elvéből következik, hogy a tagállamok a közigazgatásuk hatékony megszervezésével kötelesek biztosítani, hogy a saját forrásokat megfelelően beszedjék, és a Bizottság által megszabott határidőn belül ez utóbbi rendelkezésére bocsássák. Ha a tagállamok nem tartják tiszteletben ezen együttműködési kötelezettséget, a Bizottság kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást indíthat az adott tagállam ellen a saját források beszedésének rossz kezelése miatt.

40 A jelen ügyben azonban arra a kérdésre kell választ adni, hogy – a közigazgatási apparátus szervezettségének minőségétől és hatékonyságától függetlenül – kinek kell viselnie a közigazgatás hibája folytán a saját forrásokban elkerülhetetlenül bekövetkező hiányt.

41 A dán kormány e tekintetben úgy véli, hogy a méltányosság elvéből következően a Bizottságnak kell viselnie a közigazgatás hibájából a saját forrásokban bekövetkezett hiányt.

42 A dán kormány szerint a Vámkódex 220. cikke (2) bekezdésének b) pontjából az következik, hogy nem kerül sor könyvelésbe vételre, és így a vám utólagos beszedésére, ha teljesülnek az e pontban említett feltételek. Ha ugyanis nem kerül sor könyvelésbe vételre, akkor nem létezik az 1552/89 rendelet 2. cikke alapján figyelembe vehető összeg, következésképpen nem lehet megállapítani a Közösségek saját forrásokhoz való jogosultságát.

43 A Vámkódex és a saját forrásokra vonatkozó rendelkezések közötti kapcsolat fennállásának legszembetűnőbb jele az, hogy a 2454/93 rendelet 871. és 873. cikke alapján éppen a Bizottság jogosult eldönteni azt, hogy a Vámkódex 220. cikke (2) bekezdése b) pontjának megfelelően a tagállamok eltekinthetnek-e attól, hogy követeljék a behozatali vámokat a társaságoktól. Ésszerű azt feltételezni, hogy azért bízták a Bizottságra annak eldöntését, hogy a tagállamok lemondhatnak-e a behozatali vámnak a tagállamoktól történő követelésétől, vagy sem, mert a behozatali vám beszedésének elmaradása a Bizottság számára keletkeztet hiányt a saját forrásokban.

44 A belga kormány szerint a Bizottság állításával ellentétben az 1552/89 rendelet 2. cikke (1) és (1a) bekezdése a Vámkódexszel együttesen értelmezendő, ellenkező esetben e cikk teljesen kiüresedne.

45 A belga kormány ezen túlmenően emlékeztet arra, hogy a 2454/93 rendelet 869. és 871. cikkéből következően azon tagállamok, amelyeknek kétségei támadnak a Vámkódex 220. cikke (2) bekezdésének b) pontjában említett feltételek alkalmazásával kapcsolatban, a Bizottság elé terjeszthetik az ügyet, ha a szóban forgó vámtartozás nem haladja meg az 50 000 eurót, ezen összeg felett pedig kötelesek ezen intézményhez fordulni.

46 Ugyanis ellentétes lenne a tárgyilagosság és elfogulatlanság követelményeivel, hogy az a hatóság döntsön a tagállamnak az általa hibásnak ítélt magatartásából eredő anyagi felelősségéről, amely állást foglal a tagállami hatóságok által elkövetett mulasztásról. Az ilyen mértékű hatalomkoncentráció alkalmas lenne arra, hogy megkérdőjelezze a határozatok tárgyilagosságát, mivel a saját forrásokat végül amúgy is a Bizottság rendelkezésére bocsátanák, a határozat tartalmától függetlenül.

47 A Vámkódexet és a saját forrásokra vonatkozó rendelkezéseket illetően a német kormány rámutat arra, hogy a Vámkódex 217–219. cikke részletesen a behozatali és kiviteli vámok elszámolásáról. A vámigazgatásnak e szigorúan belső tevékenysége elsődlegesen a vámok Bizottság javára történő beszedésének gyorsítását szolgálja. Az 1552/89 rendelet 2. cikke ezért határozza meg kiindulási pontként a vám lekönyvelését vagy könyvelésbe vételét. A gazdasági szereplők számára azonban e rendelkezések csak közvetett jelentőséggel bírnak, ők ugyanis nem hivatkozhatnak arra, hogy a keletkezett vámösszeget már lekönyvelték.

48 Az olasz kormány szerint az EK 10. cikkben rögzített, tágan megfogalmazott általános szabályból nem lehet levezetni, hogy a tagállami kötelezettségek a Bizottság szerinti értelemben állnak fenn.

49 A 1522/89 rendelet 17. cikke pedig azt feltételezi, hogy a szóban forgó összeget már lekönyvelték, és ezért a tagállam felelőssége kizárólag a már megállapított vám beszedése során bekövetkező esetleges hiányosságok tekintetében áll fenn. E rendelkezés tehát nem a jelen ügyben tárgyalt esetre vonatkozik, amikor is a vám lekönyvelésére a nemzeti hatóságok hibájából nem került sor, amelynek következtében a Bizottság a Vámkódex 220. cikkének (2) bekezdése alapján a bizalomvédelemre tekintettel határozatában mentesítette tagállamot a vám megfizetése alól.

50 A holland kormány szerint a 94/728 határozat nem írja elő, illetve abból nem lehet levezetni a tagállam olyan jellegű felelősségét, amelynek értelmében köteles a jelen ügyben érintetthez hasonló helyzetben a Bizottság rendelkezésére bocsátani azon összegeket, amelyek utólagos beszedése nem volt lehetséges. Csak a vonatkozó szabályozás kifejezett rendelkezése állapíthatna meg ilyen felelősséget.

51 A Vámkódexnek az 1552/89 rendeletre és a 94/728 határozatra tekintettel értelmezett rendszere nem tartalmaz rendelkezést arra az esetre, ha a Vámkódex 220. cikke (2) bekezdésének b) pontjában írt körülmények megvalósulása esetén nem kerül sor a könyvelésbe vételre.

52 A portugál kormány előadja, hogy a Közösség saját forrásokhoz való jogosultsága nem a vámtartozás megállapításával, hanem abban az időpontban keletkezik, amikor teljesülnek a vámjogszabályokban a vámösszeg könyvelésbe vételére és annak az adóssal történő közlésére vonatkozóan előírt feltételek, és amikor az 1552/89 rendelet (2) cikkének megfelelően a vámot megállapítottnak kell tekinteni. Ha a vámot nem állapították meg, vagy megállapítását visszavonták, az érintett hatóság érdekkörébe tartozó hibák miatt be nem szedett összegnek a Bizottság részére történő megfizetése nem az 1552/89 rendelet alapján, hanem – amennyiben azt a közösségi jog megengedi – kártérítés címén lehetséges.

53 A svéd kormány előadja, hogy a 94/728 határozat 2. cikke (1) bekezdése b) pontjának és (3) bekezdésének rendelkezései világosan rögzítik, hogy a Közösség igényt tarthat a vámokra. Ily módon a Bizottságnak a vámok tekintetében követelése keletkezik e vámok adósaival szemben. Az érintett tagállam egyáltalán nem része e hitelező-adós jogviszonynak. A tagállamok szerepe arra korlátozódik, hogy biztosítsák a Közösségek követeléseinek ez utóbbi javára történő behajtását. Erről tanúskodik az a körülmény, hogy nem a tagállam, hanem a Bizottság jogosult eldönteni, hogy a jelen ügyben tárgyalthoz hasonló esetben megállapítja-e a vámkövetelés fennállását, vagy sem.

A Bíróság álláspontja

54 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy – amint azt indítványának 7. pontjában a főtanácsnok megjegyezte – az EK 268 cikk harmadik bekezdéséből, amely szerint a költségvetés bevételeinek és kiadásainak egyensúlyban kell lenniük, az következik, hogy a saját forrás bevételének hiányát más saját forrásból vagy a kiadások módosításával kell pótolni.

55 Ezenfelül emlékeztetni kell arra, hogy – amint az a 94/728 határozat 8. cikkének (1) bekezdéséből következik – a Közösségnek az e határozat 2. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett saját forrásait a tagállamok szedik be, és e forrásokat a tagállamoknak kell a Bizottság rendelkezésére bocsátaniuk. E határozat 2. cikke (3) bekezdésének megfelelően a tagállamok beszedési költségek címén megtartják az (1) bekezdés a) és b) pontja értelmében fizetendő összegek 10%-át; ezt az értéket a 2000. december 31-ét követően megállapított összegekre vonatkozóan a 2000/597 határozat 2. cikkének (3) bekezdése 25%-ra módosította.

56 A Bíróság továbbá megjegyzi, hogy a jelen ügyben nem vitatott sem a vámtartozás léte, sem a követelt összeg.

57 Az 1552/89 rendelet 2. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy a tagállamok kötelesek megállapítani a Közösségek saját forrásokhoz való jogosultságát, „amint a vám könyvelésbe vételét és az adóssal történő közlését illetően teljesülnek a vámjogszabályok által előírt feltételek".

58 E rendelkezés szövegből kitűnik, hogy a tagállamoknak a Közösségek saját forrásokhoz való jogosultágának megállapítására vonatkozó kötelezettsége akkor keletkezik, amikor a vámjogszabályokban rögzített feltételek teljesülnek, és így nem szükséges, hogy a könyvelésbe vétel ténylegesen megtörténjék.

59 Amint az a Vámkódex 217., 218., és 221. cikkéből következik, e feltételek akkor teljesülnek, amikor a vámhatóságok számára rendelkezésre állnak a szükséges adatok, és így ki tudják számítani a vámtarozásnak megfelelő összeget, és meg tudják állapítani az adós személyét (e tekintetben lásd a C-460/01. sz., Bizottság kontra Hollandia ügyben 2005. április 14-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-2613. o.] 71. pontját és a C-104/02. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2005. április 14-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-2689. o.] 80. pontját).

60 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a tagállamok kötelesek megállapítani a Közösségek saját forrásait (lásd a C-96/89. sz., Bizottság kontra Hollandia ügyben 1991. május 16-án hozott ítélet [EBHT 1991., I-2461. o.] 38. pontját és a Bizottság kontra Németország ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 45. pontját). Az 1552/89 rendelet 2. cikkének (1) bekezdését ugyanis akként kell értelmezni, hogy

a tagállamok még akkor sem tekinthetnek el a követelések megállapításától, ha azokat vitatják, mivel ellenkező esetben a tagállam e magatartása a Közösségek pénzügyi egyensúlyának felborulásához vezetne (lásd a Bizottság kontra Hollandia ügyben 1991. május 16-án hozott, fent hivatkozott ítélet 37. pontját és a C-348/97. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2000. június 15-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-4429. o.] 64. pontját).

61 Ebből következően a tagállamok kötelesek megállapítani a Közösségek saját forrásokhoz való jogosultságát, amint a tagállami vámhatóságok ki tudják számítani a vámtarozásnak megfelelő összeget, és meg tudják állapítani a kötelezett személyét.

62 E megállapítást nem érinti a Vámkódex 220. cikke (2) bekezdésének b) pontja. E rendelkezés célja, hogy védje a kötelezettnek a vám utólagos könyvelésbe vételéről rendelkező vagy az azt mellőző határozatban szereplő valamennyi adat megalapozottságába fektetett jogos bizalmát (a Vámkódex 220. cikke (2) bekezdésének b) pontjában megismételt, a megfizetésért felelős személytől meg nem követelt, az ilyen vámok megfizetésének kötelezettségével járó vámeljárás alá vont árukkal kapcsolatos behozatali, illetve kiviteli vámok utólagos beszedéséről szóló, 1979. július 24-i 1697/79/EGK tanácsi rendelet [HL L 197., 1. o.] 5. cikkének (2) bekezdését illetően lásd a C-348/89. sz. Mecanarte-ügyben 1991. június 27-én hozott ítélet [EBHT 1991., I-3277. o.] 19. pontját és a C-251/00. sz. Ilumitrónica-ügyben 2002. november 14-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-10433. o.] 39. pontját). E rendelkezés olyan eseteket szabályoz, amelyekben a tagállamok vámhatóságai nem képesek rendelkezni a vám utólagos könyvelésbe vételéről, és így annak utólagos beszedéséről sem, azonban ez nem mentesíti a tagállamokat azon kötelezettségük alól, hogy megállapítsák a Közösségek saját forrásokhoz való jogosultságát.

63 A Bíróság már az C-61/98. sz. De Haan-ügyben 1999. szeptember 7-én hozott ítéletében (EBHT 1999., I-5003. o.) kifejtette, hogy különbséget kell tenni a

Közösségek saját forrásokhoz való jogosultságának megállapítására vonatkozó kötelezettséget és a vám beszedésének tagállami lehetőségét szabályozó rendelkezések között. Amint az a De Haan-ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 34. pontjából következik, az érintett tagállamnak a Közösségek részére teljesítendő késedelmi kamat megfizetésének kötelezettségét alapozhatja meg, ha a saját források rendelkezésre bocsátása során a nemzeti vámhatóságok nem tartják tiszteletben a közösségi vámjogszabályokban előírt határidőket, azonban ez nem érinti sem a vámtartozás követelhetőségét, sem a vámhatóságok azon jogát, hogy a Vámkódex 221. cikkének (3) bekezdésében meghatározott hároméves határidőn belül intézkedjenek a vám utólagos beszedése iránt. Ugyanígy nem érinti az érintett tagállamnak a késedelmi kamat és a saját források rendelkezésre bocsátása keretében megállapítani elmulasztott vám megfizetésére vonatkozó kötelezettségét az, ha a tagállam vámhatóságai által elkövetett hiba következtében a kötelezettnek nem kell megfizetnie a szóban forgó vámot.

64 A dán és a belga kormány azon érvét illetően, miszerint a 2454/93 rendelet 871. és 873. cikkében írt eljárás keretében a Bizottságnak hozzá kellett volna járulnia a Vámkódex 220. cikke (2) bekezdése b) pontjának alkalmazásához, rá kell mutatni, hogy ezen eljárás nem a Közösségek saját forrásokhoz való jogának megállapításával kapcsolatos kötelezettségre vonatkozik. A 2454/93 rendelet 871. és 873. cikkének célja ugyanis a közösségi jog egységes alkalmazásának biztosítása (e tekintetben lásd a Mecanarte-ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 33. pontját), valamint a Vámkódex 220. cikke (2) bekezdésének b) pontjával együttesen a kötelezett jogos bizalmának védelme (lásd a jelen ítélet 62. pontját).

65 Ezen túlmenően az a tény, hogy mivel a Közösségnek az adott saját forráshoz való jogosultságát mindenféleképpen meg kell állapítani, a 2454/93 rendelet 871. és 873. cikkében említett eljárás nem érinti a Közösségek pénzügyi érdekeit, biztosítja, hogy a Bizottság elfogulatlanul és részrehajlás nélkül tudjon eljárni ezen eljárás során.

66 Ugyanakkor az 1552/89 rendelet 17. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint a tagállamok megteszik az összes szükséges intézkedést annak biztosítására, hogy a 2. cikk alapján megállapított vámoknak megfelelő összeget a Bizottság rendelkezésére bocsássák. A tagállamok kizárólag akkor mentesülnek e kötelezettségük alól, ha ezen összegek beszedésére *vis maior* miatt nem kerülhetett sor, vagy ha úgy látszik, hogy annak behajtása hosszú távon rajtuk kívül álló okok miatt lehetetlen.

67 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis elválaszthatatlan kapcsolat áll fenn a közösségi saját források megállapításának kötelezettsége és e forrásoknak a Bizottság részére a megállapított határidőn belüli jóváírása, valamint a késedelmi kamat fizetése között. A késedelmi kamat pedig követelhető, függetlenül attól, hogy mi volt a saját forrásoknak a Bizottság részére történő jóváírásában bekövetkezett késedelem oka. Ebből következően nem lehet különbséget tenni azon két eset között, amikor a tagállam megállapította a saját forrásokat, azonban nem fizette meg őket, illetve amikor a tagállam – még kötelező határidő hiányában is – elmulasztotta megállapítani őket (lásd különösen a Bizottság kontra Hollandia ügyben 1991. május 16-án hozott, fent hivatkozott ítélet 38. pontját).

68 Ennélfogva a tagállamok kötelesek megállapítani a Közösségek saját forrásokhoz való jogosultságát, amint a tagállami vámhatóságok számára rendelkezésre állnak a szükséges adatok, és így ki tudják számítani a vámtarozásnak megfelelő összeget, és meg tudják állapítani az adós személyét, függetlenül attól, hogy teljesülnek-e a Vámkódex 220. cikke (2) bekezdése b) pontjának alkalmazásához szükséges feltételek, és így lehetséges-e az érintett vám utólagos könyvelésbe vétele és beszedése. Ilyen körülmények között az a tagállam, amely elmulasztja a Közösségek saját forrásokhoz való jogosultságának megállapítását, és az 1552/89 rendelet 17. cikkének (2) bekezdésében foglalt feltételek valamelyikének hiányában nem bocsátja a Bizottság rendelkezésére az e jogosultságnak megfelelő összeget, nem teljesíti a közösségi jog és különösen a 94/728 határozat 2. és 8. cikke alapján fennálló kötelezettségeit.

69 Ami a Bizottság által szintén hivatkozott EK 10. cikket illeti, nem lehet megállapítani az e cikkben foglalt általános kötelezettségek megszegését, amely megkülönböztetendő a konkrétabb, így a Dán Királyság tekintetében például a 94/728 határozat 2. és 8. cikke alapján megállapított közösségi kötelezettségek megszegésétől.

70 Ezért meg kell állapítani, hogy a Dán Királyság – mivel a dán hatóságok nem bocsátották a Bizottság rendelkezésére a Közösségek 140 409,60 DKK összegű saját forrását és annak 1999. december 20-tól számított késedelmi kamatait – nem teljesítette a közösségi jogból eredő kötelezettségeit, és megsértette a 94/728 határozat 2. és 8. cikkét.

A költségekről

71 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Dán Királyságot, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére. Az eljárási szabályzat 69. cikke 4. §-ának első bekezdésével összhangban az eljárásba beavatkozó tagállamok maguk viselik költségeiket.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

1) **A Dán Királyság – mivel a dán hatóságok nem bocsátották az Európai Közösségek Bizottsága rendelkezésére a Közösségek 140 409,60 DKK összegű saját forrását és annak 1999. december 20-tól számított késedelmi kamatait – nem teljesítette a közösségi jogból eredő kötelezettségeit, és megsértette a Közösségek saját forrásainak rendszeréről szóló, 1994. október 31-i 94/728/EK, Euratom tanácsi határozat 2. és 8. cikkét.**

2) **A Bíróság a Dán Királyságot kötelezi a költségek viselésére.**

3) **A Belga Királyság, a Németországi Szövetségi Köztársaság, az Olasz Köztársaság, a Holland Királyság, a Portugál Köztársaság és a Svéd Királyság maguk viselik saját költségeiket.**

Aláírások